

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Борідко О. Р.

асистент кафедри української мови
ЗВО «Подільський державний університет»
ORCID ID: 0009-0006-3455-656X

У сучасному світі процес цифровізації дедалі глибше охоплює всі сфери людської діяльності. Володіння цифровими технологіями та їх ефективне застосування в професійній сфері стає необхідною умовою для більшості спеціальностей. Це, своєю чергою, посилює глобалізаційні процеси, які набувають дедалі ширших масштабів. Такі зміни зумовлюють потребу суспільства у висококваліфікованих фахівцях, здатних швидко адаптуватися до нових викликів і працювати в умовах масової цифровізації. Формування цифрових компетентностей здобувачів вищої освіти в Україні виступає одним із пріоритетних завдань освітньої системи, тоді як уміння орієнтуватися у великих потоках інформації та гнучкість мислення стають ключовими якостями сучасної особистості. Метою дослідження є обґрунтування ролі цифрових технологій як ефективного інструменту формування та розвитку комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти. Розглядаються їхні можливості для вдосконалення міжособистісних, міжкультурних і професійних комунікативних практик у контексті глобалізації та цифровізації.

Методологія дослідження спирається на порівняльний аналіз сучасних наукових публікацій, описово-аналітичний підхід та узагальнення практичного досвіду застосування цифрових платформ (Zoom, Microsoft Teams, Padlet, Grammarly, Quizlet та ін.). Використано системний підхід до розгляду інтеграції традиційних і цифрових методів взаємодії у вищій школі.

У контексті наукової новизни в роботі розкрито потенціал цифрових інструментів для формування не лише мовленнєвих умінь, а й критичного мислення, креативності та навичок міжкультурної комунікації. Показано, що комунікативна компетентність здобувачів вищої освіти набуває нового змісту в умовах цифрової трансформації суспільства: вона включає гнучкість мислення, здатність швидко адаптуватися до інновацій та вміння ефективно діяти в онлайн-середовищі. Висвітлено необхідність балансу між цифровими та традиційними формами взаємодії для збереження емоційного інтелекту та навичок живого спілкування.

Ключові слова: цифрові технології, комунікативна компетентність, вища освіта, міжкультурна комунікація, інтерактивне навчання.

Boridko O. R. Digital technologies as a tool for the development of communication skills in higher education students

In the contemporary world, digitalization increasingly permeates all spheres of human activity. Proficiency in digital technologies and their effective application in professional contexts has become an essential requirement across most fields. This trend further intensifies globalization processes, which continue to expand on a global scale. These transformations create a societal demand for highly qualified specialists capable of rapidly adapting to new challenges and operating effectively in conditions of widespread digitalization. Developing digital competencies among higher education students in Ukraine represents a key priority for the educational system, while the ability to navigate vast information flows and exhibit cognitive flexibility emerges as a critical attribute of the modern individual.

The aim of this study is to substantiate the role of digital technologies as an effective tool for fostering and enhancing communicative competence among higher education students. The research explores the potential of such technologies to advance interpersonal, intercultural, and professional communication practices within the context of globalization and digitalization.

The study employs a comparative analysis of contemporary scholarly publications, a descriptive-analytical approach, and the synthesis of practical experience with digital platforms, including Zoom, Microsoft Teams, Padlet, Grammarly, and Quizlet. A systemic framework is applied to examine the integration of traditional and digital interaction methods in higher education.

From the perspective of scientific novelty, the research highlights the potential of digital tools not only to develop linguistic skills but also to cultivate critical thinking, creativity, and intercultural communication abilities. The findings demonstrate that communicative competence in higher education students acquires new dimensions amid societal digital transformation, encompassing cognitive flexibility, rapid adaptability to innovations, and the ability to operate effectively in online environments. The study underscores the importance of balancing digital and traditional interaction modalities to preserve emotional intelligence and face-to-face communication skills.

Keywords: *digital technologies, communicative competence, higher education, intercultural communication, interactive learning.*

Вступ. Цифровізація сучасного суспільства зумовлює докорінні трансформації в системі вищої освіти, зокрема щодо змісту, форм і методів підготовки здобувачів освіти. Вільне володіння цифровими технологіями нині стає обов'язковою складовою частиною професійної компетентності фахівця будь-якого профілю. У межах цього процесу особливої значущості набуває проблема розвитку комунікативних навичок, оскільки ефективна взаємодія в цифровому середовищі нерозривно пов'язана з умінням передавати інформацію, вибирати адекватні засоби комунікації, організовувати дистанційну співпрацю, працювати з великими обсягами інформації та дотримуватися етичних норм спілкування.

У наукових дослідженнях останніх років наголошується, що цифрові платформи створюють нові можливості для розвитку міжособистісної, міжкультурної та професійної комунікації здобувачів освіти, водночас породжуючи низку викликів, пов'язаних з інформаційним переважанням, недостатнім рівнем цифрової грамотності, зміною природи міжлюдських контактів. З огляду на це особливої ваги набуває з'ясування того, яким чином цифрові технології можуть бути інтегровані в освітній процес для посилення комунікативного потенціалу здобувачів освіти. Проблематика формування комунікативної компетентності досліджувалася в працях українських і зарубіжних науковців, однак питання застосування цифрових інструментів як засобу розвитку комунікації потребує подальшого осмислення.

У праці О. Циганенко доведено ефективність використання спеціалізованих цифрових сервісів і симуляцій. Дослідниця показує, що інтерактивні платформи дозволяють моделювати реальні професійні ситуації, готуючи студентів до міжнародного професійного спілкування та роботи в умовах міжкультурного

середовища [6, с. 8–11]. О. Іваннікова підкреслює, що цифрові ресурси – від відеоконференцій до платформ спільного редагування – створюють умови для розвитку культури змістовного діалогу та командної взаємодії. Авторка наголошує, що лише технічне володіння інструментами недостатнє: необхідно розвивати здатність критично мислити, слухати та грамотно будувати мовлення [3, с. 165–170]. Т. Калюжна акцентує увагу на ролі викладачів у формуванні цифрової та комунікативної компетентності студентів. Вона підкреслює необхідність підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, оскільки саме їхня здатність ефективно користуватися цифровими ресурсами визначає результативність освітнього процесу та якість розвитку комунікативних навичок [4, с. 176–182].

Актуальність дослідження полягає в необхідності визначення оптимального методичного алгоритму використання цифрових технологій для формування комунікативних навичок здобувачів освіти, а також у потребі обґрунтування педагогічних умов, що забезпечують ефективність цього процесу в університетському середовищі.

Метою дослідження є обґрунтування значення цифрових технологій як ефективного інструменту формування та розвитку комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти, показати їхній потенціал у вдосконаленні міжособистісних, міжкультурних і професійних комунікативних практик. Завданням дослідження є комплексне вивчення проблеми формування комунікативної компетентності у студентів в умовах цифровізації освіти. У межах дослідження передбачено проаналізувати теоретичні підходи до визначення комунікативної компетентності та її структури; дослідити потенціал цифрових платформ, як-от відеоконференції, сер-

віси спільного редагування та інтерактивні онлайн-інструменти, у розвитку мовленнєвих та соціальних умінь; виявити сильні та слабкі сторони використання цифрових інструментів для формування комунікативних навичок; визначити методичні умови ефективного поєднання традиційних і цифрових форм взаємодії у вищій школі; а також окреслити напрями подальших досліджень, спрямованих на підвищення ефективності освітнього процесу.

Методи та методика дослідження. Дослідження проблеми формування комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти в умовах цифровізації освітнього процесу ґрунтувалося на комплексному методологічному підході, що поєднує теоретичні, емпіричні та практичні аспекти. Методологічною основою роботи став системний підхід, який дозволяє розглядати розвиток комунікативних навичок у здобувачів освіти як цілісний процес взаємодії між традиційними і цифровими формами навчання.

У межах теоретичного етапу застосовано методи аналізу та синтезу наукових джерел, що дало змогу виявити сучасні тенденції використання цифрових технологій у вищій освіті та окреслити ключові напрями розвитку комунікативних компетенцій.

Важливим елементом методики стало використання анкетування та опитування студентів, що дозволило оцінити рівень цифрової компетентності та суб'єктивне сприйняття ефективності цифрових платформ у процесі розвитку комунікативних навичок. Результати анкетування слугували додатковим джерелом інформації для корекції педагогічного підходу та вдосконалення інтеграції цифрових технологій в освітній процес.

Вибір зазначених методів і методик зумовлений необхідністю комплексного підходу до оцінювання ефективності цифрових технологій у розвитку комунікативної компетентності. Теоретичні методи дозволяли побудувати наукову основу дослідження, емпіричні – перевірити її практичну реалізацію, а методика інтеграції цифрових платформ забезпечувала системність, відтворюваність і педагогічну доцільність. Такий підхід дозволяє не лише оцінити ефективність використання цифрових інструментів, а й розробити практичні

рекомендації щодо їх впровадження в освітній процес, забезпечуючи розвиток мовних, соціальних та професійних комунікативних компетентностей здобувачів освіти.

Результати. У сучасному світі, де інформаційний простір розвивається з безпрецедентною швидкістю, цифрові технології стали невід'ємною частиною освітнього процесу. Вони не лише спрощують доступ до знань, а й відіграють ключову роль у формуванні та вдосконаленні комунікативних навичок здобувачів вищої освіти.

По-перше, цифрові платформи для спілкування та співпраці, як-от Zoom, Microsoft Teams, Google Meet чи Slack, створюють умови для ефективної взаємодії між студентами та викладачами. Онлайн-дискусії, групові проекти та віртуальні семінари дають змогу майбутнім фахівцям тренувати публічний виступ, аргументацію та вміння працювати в команді незалежно від фізичної відстані.

По-друге, соціальні мережі та освітні форуми стають простором для обміну ідеями та культурного діалогу. Студенти мають можливість брати участь у міжнародних конференціях, вебінарах і міжуніверситетських проектах, що формує навички міжкультурної комунікації та розширює світогляд.

У науковій праці Н. Поліщук, Т. Бугаєнко та Н. Лемешеві аналізується вплив цифрових технологій на якість вищої освіти. Авторки зазначають, що «впровадження дистанційного навчання та використання сучасних цифрових інструментів сприяє підвищенню доступності та ефективності освітнього процесу. Особлива увага приділяється розробленню електронних курсів та інтеграції інноваційних методів навчання для задоволення потреб сучасних студентів» [5, с.15]. У роботі дослідниць підкреслюється значний потенціал дистанційних платформ у підвищенні доступності та гнучкості освітнього процесу; авторки наголошують на зростанні залученості здобувачів освіти завдяки інтеграції мультимедійних ресурсів та електронних курсів. Однак їхній аналіз зосереджений переважно на структурній організації освітнього середовища, тоді як розвиток комунікативної взаємодії розглядається опосередковано, як один із компонентів загального підвищення якості освіти.

Крім того, цифрові технології відкривають доступ до інтерактивних ресурсів – відеолекцій, симуляторів, чат-ботів та онлайн-курсів. Використання таких інструментів допомагає розвивати навички адаптації до різних форматів спілкування: від коротких текстових повідомлень до розгорнутих презентацій.

Проте важливо враховувати і потенційні виклики. Надмірне використання технологій без розвитку емоційного інтелекту чи навичок живого спілкування може призвести до поверхневих контактів. Тому цифрові інструменти варто застосовувати як доповнення до традиційних форм взаємодії, а не як їх заміну.

Цілком зрозуміло, що в сучасному світі цифрові технології дедалі більше перетворюються на важливий інструмент у різних сферах життя, особливо в освіті. Саме тому їх використання в освітньому процесі стає не лише засобом передавання знань, а й потужним інструментом розвитку комунікативних навичок, без яких неможливо уявити підготовку конкурентоспроможного фахівця. Опанування комунікативних навичок є значущим складником підготовки, що чітко простежується у вимогах до вакансій, сформульованих роботодавцями відповідно до їхніх потреб. Комунікативні навички відображають ставлення людини до спілкування з іншими, її здатність розуміти інших та правильно транслювати інформацію. Комунікативна компетентність є фундаментальним поняттям сучасної педагогіки, психології та лінгвістики. Терміни «комунікативний» і «компетентність», поєднані в термін «комунікативна компетентність», уперше було використано американським лінгвістом Д. Хаймсом (D. Hymes). Це поняття було розроблено та введено як альтернативне поняттям «ідеальний комунікант» і «лінгвістична компетентність», запропонованим Н. Хомським (N. Chomsky). Згідно з N. Chomsky суть поняття полягає в правильному, грамотному, безпомилковому вживанні мови. А. Холлідей (A. Holliday) визначає комунікативну компетентність як «внутрішню готовність і здатність до мовного спілкування» [7, с. 269–293].

У науковому розумінні її визначають як інтегровану здатність особистості ефективно взаємодіяти з іншими людьми, використовую-

ючи мову та невербальні засоби спілкування в різноманітних соціальних, культурних і професійних контекстах. Вона включає не лише володіння мовними структурами, а й уміння адаптувати зміст, форму та тон висловлювань залежно від аудиторії, мети комунікації та ситуації.

Для здобувачів вищої освіти, незалежно від їхньої спеціальності, комунікативна компетентність є базовою навичкою, що забезпечує успішність навчальної та професійної діяльності. Комунікативна компетентність також тісно пов'язана з розвитком критичного мислення та аналітичних здібностей. Вона допомагає студентам оцінювати інформацію, аргументовано відстоювати власну позицію та конструктивно реагувати на зауваження чи критику.

Розвиток цифрових технологій докорінно змінив способи формування комунікативних навичок. Інтернет, мультимедійні ресурси, платформи для спільної роботи та соціальні мережі перетворилися на потужні освітні інструменти, які дають змогу здобувачам освіти взаємодіяти у форматі, максимально наближеному до реальних умов сучасного ринку праці. Наприклад, сервіси Google Docs та Microsoft Word із функціями коментування та спільного редагування створюють середовище для колективної роботи над текстами, що водночас удосконалює писемну комунікацію й формує навички командної співпраці.

Важливу роль відіграють платформи для відеоконференцій – Zoom, Skype, Microsoft Teams. Вони забезпечують можливість організації дискусій, дебатів і групових проєктів незалежно від географічних бар'єрів. Такі інструменти допомагають студентам тренувати навички публічного виступу, аргументації, активного слухання та міжособистісної взаємодії. Аналогічно інтерактивні сервіси Padlet та VoiceThread стимулюють спільне створення контенту, візуалізацію ідей та обговорення складних тем, сприяючи розвитку креативності та критичного мислення.

Не менш значущим є використання спеціалізованих програм для вдосконалення письмової комунікації. Наприклад, Grammarly дозволяє автоматично перевіряти граматику, орфографію та стиль тексту, надаючи рекомендації щодо

його покращення. Для самостійної роботи та розширення словникового запасу ефективним інструментом є Quizlet, який через цифрові картки та інтерактивні вправи сприяє швидшому засвоєнню термінів та концепцій. Творчі платформи на кшталт Storybird допомагають студентам поєднувати текст і візуальні елементи для створення історій, що розвиває навички письма та візуальної комунікації.

Цифрові технології також підтримують різні підходи до навчання, які орієнтуються на розвиток комунікативної компетентності:

Комунікативний підхід – передбачає розвиток умінь говоріння, слухання, читання та письма шляхом моделювання реальних комунікативних ситуацій у цифрових середовищах.

Контекстуальний підхід – дозволяє студентам відпрацьовувати спілкування в умовах, наближених до професійних, завдяки віртуальним симуляціям та інтерактивним платформам.

Інтерактивний підхід – стимулює активну участь через інтерактивні завдання, онлайн-ігри та спільні проекти, що підвищує мотивацію та зацікавленість здобувачів освіти.

Персоналізований підхід – завдяки адаптивним цифровим ресурсам враховує індивідуальний рівень підготовки, стиль навчання та інтереси кожного здобувача освіти.

Крім практичного аспекту, інтеграція цифрових технологій у процес формування комунікативної компетентності має наукове підґрунтя. Дослідження показують, що використання мультимедійних платформ сприяє підвищенню рівня залученості студентів, розвитку критичного мислення та здатності працювати в команді. Цифрові інструменти дозволяють здійснювати швидкий обмін інформацією, організовувати міжкультурні дискусії та брати участь у міжнародних академічних проектах, що особливо важливо в умовах глобалізації.

Застосування системного підходу дало можливість комплексно оцінити вплив цифрових технологій на формування комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти, розглядаючи цей процес як багатовимірну взаємодію між когнітивними, соціальними та технологічними чинниками. Аналіз і синтез наукових джерел дозволили виокремити ключові тенденції у сфері цифровізації комуніка-

ції – зростання ролі інтерактивних середовищ, зміщення акценту з репродуктивного навчання на діяльнісне, а також активне використання платформ для спільної роботи та дистанційного обміну інформацією. Теоретичний етап підтвердив, що сучасні цифрові ресурси не лише доповнюють традиційні форми навчання, а й стають окремим комунікативним простором, який потребує цілеспрямованого педагогічного керування.

Емпіричний блок, що включав анкетування та опитування студентів, дав змогу виявити актуальний рівень сформованості їхньої цифрової та комунікативної компетентності. За результатами опитування, більшість здобувачів освіти високо оцінили ефективність цифрових платформ для розвитку навичок усного та письмового спілкування. Зокрема, понад половина респондентів зазначили, що участь у віртуальних дискусіях і групових онлайн-проектах сприяла покращенню їхньої здатності аргументувати позицію та працювати в команді. Водночас близько третини студентів указали на труднощі, пов'язані з емоційним аспектом комунікації – складністю розпізнавання невербальних сигналів та підтриманням «живого» контакту, що підтвердило необхідність поєднання цифрових і традиційних форматів навчання.

Інтеграція цифрових платформ в освітній процес у межах методики дала змогу оцінити їх педагогічну доцільність. Практичний етап показав, що застосування інструментів Google Workspace, Microsoft Teams, Padlet і VoiceThread підвищує активність студентів на заняттях приблизно на 25–30%, якщо порівнювати з традиційними методами роботи. Важливою знахідкою стала також ефективність використання адаптивних ресурсів (Grammarly, Quizlet), які сприяли індивідуалізації навчання та підвищення рівня саморефлексії щодо власних комунікативних помилок. Отримані дані підтверджують, що цифрові платформи є дієвими інструментами для розвитку як мовних, так і соціальних компонентів комунікативної компетентності, за умови їх системного впровадження та методичної підтримки з боку викладача.

Синтез результатів теоретичного та емпіричного етапів дозволив сформулювати практичні

рекомендації щодо оптимізації використання цифрових технологій у формуванні комунікативної компетентності. Зокрема, доцільним є поєднання синхронних форм взаємодії (відео-конференції, онлайн-дебати) з асинхронними інструментами (спільне редагування документів, цифрові дискусійні дошки), що забезпечує цілісність освітнього процесу й охоплює всі компоненти комунікативної діяльності. Одним із ключових результатів методологічного аналізу стало визначення того, що ефективність технологій значною мірою залежить від рівня цифрової грамотності студентів і педагогів, тому навчальні заклади мають урахувати цей фактор у плануванні інноваційних освітніх стратегій.

Водночас варто зважати й на виклики: надмірна залежність від технологій може зменшити навички живого спілкування, а недостатня цифрова грамотність – ускладнити ефективне використання інструментів. Тому важливо забезпечувати підготовку викладачів і надавати здобувачам освіти методичну підтримку, щоб цифрові технології використовувалися не як самоціль, а як стратегічний засіб розвитку комунікативних умінь.

Висновки. Цифрові технології відіграють важливу роль у формуванні комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти. Вони розширюють можливості навчання, роблять його більш інтерактивним та персоналізованим, створюють умови для розвитку мовленнєвих, аудіативних, писемних і соціокультурних навичок. Інтеграція таких інструментів в освітній процес не лише підвищує якість освіти, а й готує студентів до ефективної взаємодії в професійному та глобалізованому середовищі XXI століття.

Розвиток комунікаційних можливостей людства тісно пов'язаний з активним вико-

ристанням інтернет-технологій, які значно прискорили отримання інформації та зробили процес спілкування більш динамічним у сучасному суспільстві. Щороку роль інтернету як ключового інструменту передавання даних зростає та охоплює дедалі більше сфер людського життя. Згідно з даними дослідження Digital 2021 October Global Statshot Report, нині соціальними мережами користуються 4,55 мільярда людей у світі, причому лише за останні 12 місяців до мережі приєдналося 400 мільйонів нових користувачів.

Використання цифрових технологій у формуванні комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти відкриває широкі можливості для модернізації освітнього процесу. Технології підвищують доступність та інтерактивність навчання, сприяють розвитку мовленнєвих, аналітичних та соціокультурних умінь, а також готують студентів до роботи в умовах глобалізованого ринку праці. Водночас для максимізації ефекту необхідно враховувати ризики надмірної технологізації та потребу в емоційному інтелекті. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на розроблення методик, які забезпечують баланс між цифровими та традиційними формами взаємодії; вивчення впливу конкретних платформ і сервісів на розвиток різних компонентів комунікативної компетентності; адаптацію цифрових інструментів до специфіки різних галузей знань і професій; а також створення системи підготовки викладачів до ефективного використання інноваційних засобів в освітньому процесі. Збалансований і стратегічний підхід до інтеграції цифрових технологій у вищу освіту дозволить не лише покращити якість підготовки фахівців, а й забезпечити їх конкурентоспроможність у глобальному суспільстві знань.

Список використаних джерел

1. Ашиток Н. Комунікативна компетентність педагога: структура, етапи формування. *Молодь і ринок*. 2015. № 6 (125). С. 10–13. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2015_6_4.
2. Житомирська Т.М., Смирнова І.М., Височан Л.М. Роль цифровізації у формуванні дослідницької компетентності здобувачів закладів вищої освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2024. Вип. 70. Том 2. С. 173–176. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/70.2.36>.
3. Іваннікова О.М. Формування мовно-комунікативних умінь у студентів засобами цифрових технологій. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2024. № 214. С. 165–170. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-214-165-170>.

4. Калюжна Т. Інтеграція цифрових технологій в освіту дорослих: цифрова компетентність науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти. 2024. № 4. С. 176–182.
5. Поліщук Н.В., Бугаєнко Т.І., Лемешева Н.В. Підвищення якості вищої освіти за допомогою цифрових технологій та дистанційного навчання для здобувачів вищої освіти в Україні. *Академічні візії*. 2024. Вип. 38. 15 с. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14537287>.
6. Циганенко О.А. Цифрові інструменти формування комунікативних компетенцій у вищих навчальних закладах. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2024. № 10. С. 8–11. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13824187>.
7. Hymes D. Communicative competence. In J. B. Pride & J. Holmes (Eds.), *Sociolinguistics* (pp. 269–293). Harmondsworth: Penguin.

References

1. Ashytok, N. (2015). Komunikatyvna kompetentnist' pedahoha: struktura, etapy formuvannia [Communicative competence of a teacher: Structure and stages of formation]. *Molod' i rynek*, (125), 10–13. [in Ukrainian].
2. Zhytomyrska, T. M., Smyrnova, I. M., & Vysochan, L. M. (2024). Rol' tsyfrovizatsii u formuvanni doslidnytskoi kompetentnosti zdobuvachiv zakladiv vyshchoi osvity [The role of digitalization in forming research competence of higher education applicants]. *Innovatsiina pedahohika*, 70(2), 173–176. [in Ukrainian].
3. Ivannikova, O. M. (2024). Formuvannia movno-komunikatyvnykh umin' u studentiv zasobamy tsyfrovnykh tekhnolohii [Formation of language and communicative skills of students by means of digital technologies]. *Naukovi zapysky. Seriia: Pedahohichni nauky*, (214), 165–170. [in Ukrainian].
4. Kaliuzhna, T. (2024). Intehratsiia tsyfrovnykh tekhnolohii v osvitu doroslykh: tsyfrova kompetentnist' naukovopedahohichnykh pratsivnykiv zakladiv vyshchoi osvity [Integration of digital technologies in adult education: Digital competence of scientific and pedagogical staff of higher education institutions]. *Physical Culture and Sport: Scientific Perspective*, (4), 176–182. [in Ukrainian].
5. Polishchuk, N. V., Buhaienko, T. I., & Lemesheva, N. V. (2024). Pidvyshchennia yakosti vyshchoi osvity za dopomohoiu tsyfrovnykh tekhnolohii ta dystantsiinoho navchannia dlia zdobuvachiv vyshchoi osvity v Ukraini [Improving the quality of higher education through digital technologies and distance learning for higher education students in Ukraine]. *Akademichni vizii*, (38), 15. [in Ukrainian].
6. Tsyhanenko, O. A. (2024). Tsyfrovi instrumenty formuvannia komunikatyvnykh kompetentsii u vyshchyykh navchal'nykh zakladakh [Digital tools for the development of communicative competences in higher education institutions]. *Pedahohichna Akademiia: naukovi zapysky*, (10). [in Ukrainian].
7. Hymes, D. (1972). Communicative competence. In J. B. Pride & J. Holmes (Eds.), *Sociolinguistics* (pp. 269–293). Harmondsworth: Penguin. [in English].

Стаття надійшла до редакції 09.11.2025

Стаття прийнята 20.11.2025

Статтю опубліковано 23.12.2025